

Viktig kunskapskälla för jurister och skadereglerare

av **Erland Strömbäck**, ordförande i Svenska Försäkringsföreningen

Carl Oldertz har nu kommit ut med andra upplagan av sin "Svensk rättspraxis i försäkrings- och skadeståndsmål".

Första upplagan utkom 1979. Den hade sitt stora värde i många avseenden, men återspeglade givetvis inte en hel del av den viktiga lagstiftning på området som genomfördes i Sverige under 1970- och 1980-talen. Den var en fin prestation, men stora delar fick med åren alltmer historiskt intresse.

Den nya upplagan kompenserar med råge denna brist. Tillämparna är att gratulera.

Erland Strömbäck

Andra upplagan av Carl Oldertz' *Svensk rättspraxis i försäkrings- och skadeståndsmål* innehåller praxis fram till november 1995, som redovisats i publikationerna Nytt Juridiskt Arkiv, Svensk juristtidning, Rättsfall från Hovrätterna, Försäkringsjuridiska föreningens rättsfallsamling samt Rättsfall Försäkring och Skadestånd. Äldre rättsfall som numera förlorat sin betydelse har utmönstrats, ibland med en kort kommentar i inledningen till respektive avsnitt.

Referaten är i allmänhet något mera utförliga än merparten av de publicerade rättsfallens rubriker. Författarens ambition, enligt förordet, har varit "att där så ansetts befogat söka ge en något mera fullständig bild av de omständigheter som dikterat avgörandet i det enskilda fallet".

Detta innebär att jurister och andra som vill få en överblick över praxisutvecklingen har fått ett verkligt bekvämt instrument. Särskilt 70- och 80-talen innebar för skadeståndsrättens del en betydelsefull epok i lagstiftningen. Under första hälften av 70-talet utfärdades de viktigare delarna av skadeståndslagen, därpå kom bl.a. trafikskadelagen och brottsskadelagen. Med 80-talet trädde konsumentförsäkringslagen i kraft. Lagstiftning angående ersättningsnormer är starkt beroende av att en praxis utvecklas. Skadeståndslagen t.ex. är lakonisk, lagmotiven desto mer omfattande.

Inte bara Högsta domstolens avgöranden har därvid intresse för uttolkning och klarläggande hur lagarna skall tillämpas, utan också avgöranden från hovrätterna. Det har hittills

kanske inte alltid varit lätt för alla tillämpare att få en överblick över utvecklingen. Rättsfallspublikationerna är många, och utvecklingslinjerna stundom svåra att skönja, måhända även för de rättsbildande instanserna själva.

Nu serverar Carl Oldertz allt på ett fat, och vägleder den kunskapstörstande med sin överblick över det väldiga materialet och sin förmåga att systematisera. Tillämparna är bara att gratulera.

De utförliga systematiska och alfabetiska registren skall enligt författaren i förordet kunna skapa praktiska förutsättningar för en ”mångfacetterad rättslig information” inte bara i fråga om aktuell rättspraxis inom de olika områdena, utan även i fråga om de trender som kanske kan iakttas när det gäller sannolika framtida bedömningstendenser i mer eller mindre likartade fall.

Registren skall också underlätta möjligheterna att snabbt återfinna ett visst eller flera likartade rättsfall för studium av en speciell rättsfråga. Oldertz anser att detta kräver att materialet med ledning av det systematiska registret inordnas under ett relativt stort antal underrubriker.

Samlingen innehåller ca 600 försäkringsrättsliga och ca 3 000 skadeståndsrättsliga avgöranden i våra överdomstolar. Det systematiska registret är synnerligen detaljerat och upptar närmare 40 sidor. Den som ändå inte hittar vad han söker där kan använda ett omfattande sökordsregister. Ett antal andra

register underlättar ytterligare, bl.a. kan man ”översätta” NJA-referaten till motsvarande referat i Försäkringsjuridiska föreningens rättsfallssamling och Rättsfall Försäkring och Skadestånd. Själva referaten är med nödvändighet kortfattade men likväl så skickligt formulerade att man ofta utan att behöva gå vidare till källan kan utläsa det relevanta i avgörandet.

Med tanke på den nordiska rättslikhet som i någon omfattning finns på försäkrings- och skadeståndsområdet bör verket ha intresse också i våra grannländer.

Vad man kan önska till en kommande upplaga är hänvisningar till litteratur där ett visst rättsfall kommenterats. Detta åtminstone i fråga om viktigare rättsfall och relevanta kommentarer.

Carl Oldertz är unik på många sätt. Allmänt bekant är att han gjort framstående konstruktiva insatser i utformningen av den lagstiftning han beskriver, och i utvecklingen av nya försäkringsanordningar såsom t.ex. trygghets- och patientförsäkringarna. Genom den nu recenserade rättsfallssamlingen kan envar konstatera att han har en enastående överblick över lagarnas tillämpning. Mindre känt är att Carl Oldertz själv producerat de tryckfärdiga sidorna till rättsfallssamlingen, med hjälp av PC, scanner och andra tekniska hjälpmedel. En tankeställare för alla dem som ännu anser sig stå över bildskärm och tangentbord i produktionen av egna alster.

Svensk rättspraxis i försäkrings- och skadeståndsmål

Register över i FFR, RFS, NJA, RfH och SvJT refererade domar.

Carl Oldertz (eget förlag), 1996. 704 sidor. Inbunden, 2. upplagan. Pris 950 kr.

Kan rekvideras genom Svenska Försäkringsföreningen.